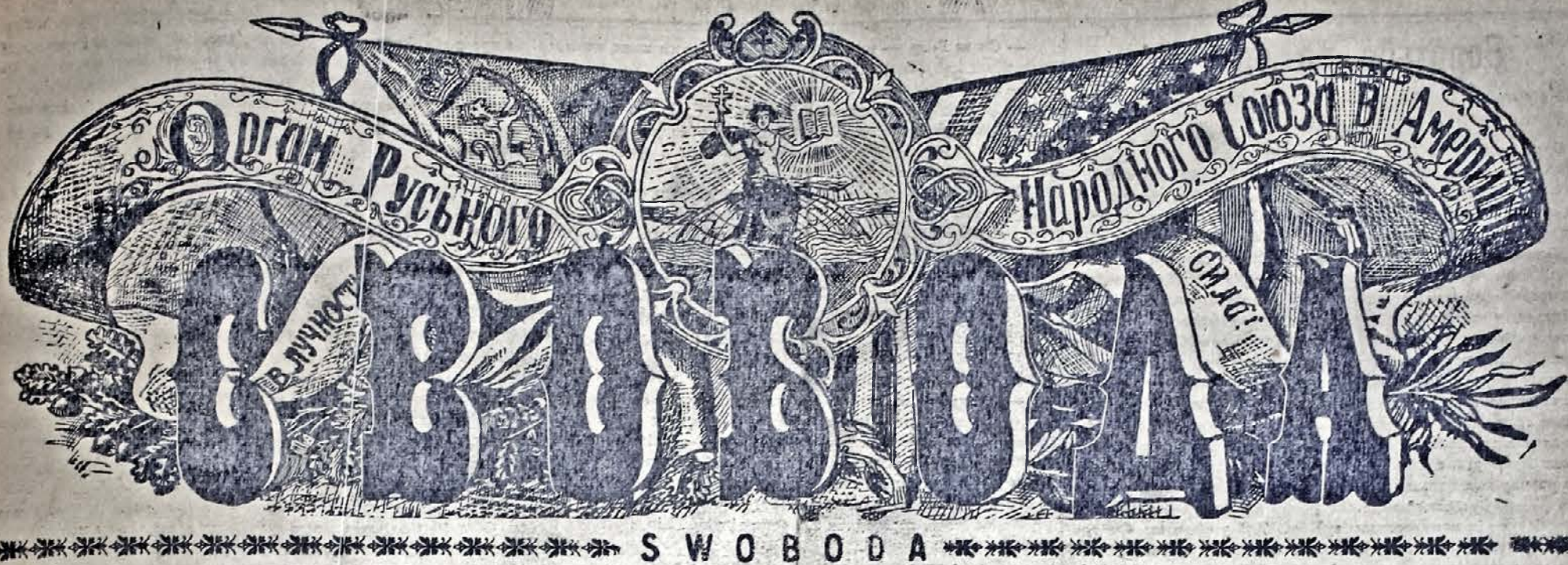

Рік XVIII. Нью Йорк, Четвер, 29-го вересня 1910. Число 39

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, September 29, 1910. No. 39

До світла!

Найнещасливішим, найбільшим чоловіком на світі — се неписьменний, се той, що не вміє читати ні писати.

Жити — се безвинна боротьба. А хто хоче жити, хто хоче вийти побідником у боротьбі, сей мусить учати ся.

Чоловік письменний прочитає книжку, одну і другу, тай научить ся з них, як боротись з всяким лихом а як здобувати для себе гаразд, словом, як поступати, щоби легше жилося на білому світі. Тимчасом, чоловік темний, неписьменний не порадить собі. Наука для нього неприступна, бо не вміючи читати, не знає черпати з її скарбниці, з її чародійного жерела, що називає ся книжка.

І ми мусимо брати ся до науки, щоби ліпше жили на світі. Як тіло без поживи, риба без води, так чоловік нині, особливо чоловік бідний, не може жити на світі без науки. Відучи і горюєш чоловіче. У тебе вічний недостаток, тай це всякі вороги напоїли ся на тебе і нищать тебе тай твоє добро на кожному кроці. Отже коли бжеши поліпшити свою долю, зайти паном у — своїй таки хаті — то мусиш брати ся до науки, мусиш читати книжки і часописи.

В теперішніх часах темні люди засуджені на смерть ще за жатя на сім світі. Світ не рахує ся з ними, кепкує з них, погорджує ними, начеб їх і не було. Вони снують ся по світі, але не живуть справжнім життям, бо не можуть нічого добути тай мусять улягти навіть і дрібній жмійці ворогів.

Наш народ, а особливо туг, належить до таких засуджених на смерть ще за жатя. І не дивниця, що всякий над ним збиткує ся. Не дивниця, що ся чорна, непросвічена маса гине без світла, пропадає марно без кісна ні „для Бога, ні для людей.“

Кільки то в нас — не беремо вже загально, — лиш хотяби тільки в „Союзі“ таких відділів, де ледь кілька одиниць вміє читати і писати. І у тім власне діле лихо. І великою задачею наших письменних людей є се лихо як найкорше усунути, значить неписьменних навчити письма, темних просвітити, незручним вказати путь до світла.

Стара се пісня — скаже не один — і вже до знудження ми її наслухали ся. Правда. Але мимо того що зроблено?... Одно велике нічо! Тисячі було у нас проєктів що до поправи тих невідрадних відносин, голоси патріотів лунали однак наче голос кличучого в пустині. Наша суєтність, місто подавали проєкти зібрати, належито обговорити, місто сим проєктам надати якусь реальну форму — приплескує проєктованцям — і спокійно дальше нічо не робить.

І ми в дійсності живемо від довшого часу лиш проєктами. Тішимо ся ними, наче дитина новою іграшкою, будуємо висні школи: поверхи і дах — але не будуємо підстав, підвалин, про які думати чи не хочемо чи не любимо.

Правда, у нас нема ніяких спеціальних фондів на просвіту — але коли уложимо біляне, коли зречемо ся річий непотрібних за які платять ся, то стане нам на всьо....

Лиш таке діло є трівке, таке тільки діло ставе сильно проти всіх ворожих хуртовин, яке вийшло з посеред мас народу, яке опирає ся на них. І коли дотеперішні проєкти, всі заходи в тім напрямі всі без ніяких наслідків, лишім народови полишили ся без ніяких наслідків, лишім народови праву його долі. І тепер власне йде зима з довгими, скучними вечорами. Не гаймо отже часу, але берім

ся до діла. Без крику, без реклами, але за се тим щиріше, з тим більшою посвятию.

В кожній місцевості, в кождім відділі, в кождім товаристві найде ся кількох людей щирої волі, котрі для добра народу — не за гроші, не для виславлення ся, але з народного обовязку переймуть на себе обовязок навчити неграмотних письма. Адже, коли чоловік сам вміє читати і писати, то зможе легко і другого сего навчити. Се не велика штука, лиш треба хотіти.

От, приміром, має хтось неписьменних сусідів, то сейчас повинен ся взяти навчити їх письма. Не усіх. З разу двох, трьох найбільше. Як скаже їм про се, то вони певно з охотою пристають на науку. А на се не треба й так багато часу. От тепер, довгими вечорами, то можна що дня навчитись трохи.

Ану, попробуйте письменні братя навчити грамоти своїх неписьменних братів-сестер! Як можете і вмієте — так учіть, а як навчите, то зробите см велике народне діло. Прислужитесь дуже до двигнення просвіти поміж нашим народом для добра загальної народної справи. Бо як усі наші брати будуть грамотні, як усі вони відтак стануть присвоювати собі збутки науки, то і нам засяє краща доля, завитає і до нас просвітний день.

До діла отже братя Русини! До грамоти і науки!

З політики.

Хто слідить за політичним життям яким живе теперішній світ, а передовсім великі мілітарні держави в Європі, добачить у ній посліdnими часами величезне замітанє. Причина того лежить у винайденню посліdnими роками машин до літання і балонів до кермованя.

Фінансова рівновага великих держав протягом десятка літ з таким величезним трудом усталена, нараз захитала ся. Днесь для нікого не є се вже тайною, що великі держави формально стогнуть під тягаром довгів та лиш з найбільшим трудом можуть витиснути ще якусь дрібничку з людю, накладаючи лихварські податки на найпотріbніші до життя артикули. Народи починають що раз частіше бурити ся на свої уряди, починають щораз стисліше контролювати видатки своїх урядів а загальне невдоволення росте з кождим днем.

Се беззастанне формальне переліцитуванє себе держав в видаванню мільярдів на озброєня довело до сего, що всюди більша половина доходів з податків йде на будову нових воєнних кораблів, гармат, карабінів, обдовжує край, стає безоглядним рабунком майна і житєвих сил горожан. І нараз показує ся, що сі всі мільони викинено марно.

Проби іменно вказали, що машина до літання чи балон до кермованя, умітно ужиті, можуть знищити сухопутні армії, розбити найгордішу флоту сталевих панцирників, що мільярди вложені в будову оборонних твердинь чи морських панцирників можуть бути страчені в одній хвилині, коли та свобідна водупна пташина скине з обляків відповідну скількість димамиту. Морські чи сухопутні потвори, здвигнені коштом мільонів, вимагаючи до своєї обслуги тисячі рук можуть бути знищені одною зручною одиницею.

І щоби сему зарадити всі держави напередими старають ся дістати для себе сей новий рід оружя. А однак з другого боку чи то машина до літання, чи балони все ще не суть так видосконалені, щоб мож сказати, що ліпших вже не буде. Навпаки: кождий

день приносить все нові вісти про нові удіпшення, нові винаходи.

І тут доперва показує ся, на яких крутих підвалинах уряди європейських держав опирали свою силу, як дрібної нераз потрібно причини, аби розбити в порох ті їх реклямовані божі сили, показує ся, що вимикає ся їм з рук монополіє воєнних средств, а народи, що цілі віки були приневолені віддавати їм на послуги податок крови і майна, можуть кождої хвилини зажадати від урядів здання звіту з їх гасдівства, переняти самим власть в свої руки і раз на завжди розчислити ся з усякими панами з „Божої ласки“.

І нічо дивного, що всюди тепер запанувало якесь дивне очіканє чогось непевного, а однак вже близького, запанувала якась боязнь перед чимсь незнаним але несучим справедливий суд і кару.

Вік двадцятий несе зі собою успокоєня для усіх терплячих і гноблених — а уми людські починають поволи пізнавати причини загальної несправедливости і зла і приходять до висновку, що хліба для усіх є аж надто, але треба його добувати працею а не війною і давленєм одні других.

Его Ексценція

Митрополит гр. Шептицкий

зволить загостити

до гр. кат. церкви св. Йона Крестителя
в Newark, N. J. при Court Str.

в второк дня 4-го октобра о год. 7-ій веч.

На се велике торжество запрошує ся усіх парохіян. Вступ за тикетами і добровільними жертвами.

Від гр. кат. Уряду парох. в Newark, N. J.

Позір! Українці Позір!

Заходом Укр. Діла „Просвіта“, 60. 204 Р. М. С. в Нью Йорку відіграє ся

в суботу дня 1-го жовтня (октобра) 1910 р.
в MANHATTAN LYCEUM HALL

66 -68 E. 4-th Str. New York, N. Y.

перший раз на американській землі

штуну театральну в 5 діях Льва Толстого під а.

ІЛЬКО ПАЩАК

F153 або „ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ“

Ремісер т. С. Нриций.

Орхестра т. П. Гуменюна.

ЦІНИ МІСЦЬ:

І-рядне 75 цнт., II-рядне 50 цнт., III-рядне 35 цнт.;
місце стояче і на галерії по 25 цнт.

Почашок точно о год. 8-ій вечером

Наса отворена о год. 6-ій вечером.

По представленю Баль і Почта Любови.

Комітет Тов. „ПРОСВІТА“.

ШИФНАРТИ! Член Р. Н. Союзу
Руська корабельна Агенція і Адвокатско-Ютаріальне Бюро
 Били хто нам не іхати до старого краю, або спровадити родину чи анимован, нехай перш удасть ся до моєї Агенції, а переконає ся, що у мене буде надлучше обслугований.
Моя ціна за шифнарту до Роттердаму 23 дол.
3 Нью Йорку аж до самого Львова 30 дол. 65 цнт.
 До Одербергу дол. 28.60 | До Бродів дол. 31.10
 Оскіпцям - 28.70 | Тернополі - 31.25
 Бракова - 29.00 | Підволочиск - 31.45
 Тарнова - 29.35 | Чернівці - 31.50
 3 старого краю шифнарти коштують 34.50 дол. вже в оплатю 4.00 дол. еміграційним властям.
 Хто в ідейній хотів би спровадити зі старого краю своїх анимован і крешик, нехай спроваджує їх через мою Агенцію.
 Ті, що відізнаються до краю, нехай приплатять 2 долари вадатку, а вважати ся їм іхати на шифр; повідомити мене рішюком, коли і котрим треном буде іхати, а мій агент переконане Вас зі стації до нашого офісу бачи маючи долати.
 В моєй офісі полагодиють ся всім справи так старокрайські як і американські. Хто отже має яку справу, нехай удасть ся особисто або листом на адресу:
G. KUNASHEVSKY
 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Новість! Кождий може бути сам друкарем. Кождий може зробити собі сам початку на тій гроші.
Новість! Ми поставили ся о **руські гумові букви** яких до сего часу в Америці не було.
 В будельку аналогія ся 312 руських букв, форма на початку о 3 рядки, рука, фарба і шипи; іхати до разом коштують 75 центів.
 Маємо також латинські букви по 25, 50 і 75 центів.
 Агенція відповідиний рабят. — Гроші треба прислати моні-ордером, бо емісія почтових не прийняемо.
RUSKA KNYHARNIA
 439 NORTH 6th AVENUE, SCRANTON, PA.

Для Церков
 виконує всякі роботи з обсягу різбарства і позлотарства як:
Іконостаси, вітварі, кивоти і ин.
 бувший управитель різбарської і позлотарської роботи в Товаристві для розвою рускої штучки у Львові.
Іван Луговян,
 с/o German Savings & D. Bank
 S. S. Pittsburg, Pa.

Руськи Гітсбург! Чи ви ЗНАЄТЕ
ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?
 Старається пізнати та пізнати складати свої огадності в стейтовім Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої.
 Сей банк є одним з найстарших і найважливіших банків, що цілковито забезпечує Ваші огадності. У нас складають ся гроші чернові, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане вліт стейтових контролів.
 Продаємо **корабельні карти** на найліпші лінії, а гроші до краю висилаємо по почтовім курей.
German Savings and Deposit Bank
 Cor. 14th & Carson St., South Side, Pittsburg, Pa.
 В. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас. Ол. Бучак, ур. банк.

ВИРОБИ БРАЦКІ
 маші, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.
Ціна і проба вислає даром.
 Можете писати до нас по руську, англійськи або польськи.
В. Н. MORGAN
 13 N. MAIN ST. SHENANDOAH, PA.

Позір Братства!
 Роблю всі братські річі найліпше і найкраще, а найліпшого матеріялу на дуже прихильні ціни і за роботу гарантую. Продаю миски і на мадаю посилати цілком.
 Більш довготривалим членом Р. Н. Союзу. Проч в чужині; удавайте ся до свого! Мій адрес:
STEFAN KALAKUKA
 215 Moran Court, Scranton, Pa.

Незвичайно рідка нагода! ДАРОМ!
 В усі ті гарні презенти
 Щоби скоро розповсюдити наші несподівані подвійно золочені Американські годівки, даємо ДАРОМ до кожної проданої годівки протягом 30 днів: Одну правдиву бритву Котлера, прегарний ланцюжок з дармовим, віденьським пилкою факку і дві нагарики до цигар і папіросів, гарну дамську брошку, одну пару блискучих кулячків, вкладану шпильку до співання, шпильку до манжетів і 4 шпильки до краваток. Дано Вам всі ті річі до кожної замовленої годівки. Се є правдива американського виробу годівка з 20-літньою гарантією, виконана найліпше, має найновіші удоскона і добре держить час. Опаки ки подвійно золочені і гарно гарували. Вигладає як \$35.00 золота годівки. Сю годівку пра в свій прегарний вивезаємо за \$4.98 за посилатом (С. О. D.) і уповідаємо Вас оглянути ці річі на експресовій офісі, а если не будете вдолігати і тої, так рідкої для Вас нагоди, снажт агенти повернуть ці річі на наш кошт. Если ж Вам вони подобують ся виплатити \$4.98 і оплатити пересилку. Заранкуйте! Нічо не коштує Вас оглянути їх. Если приплатите нам \$4.98 пра в замовлені, то ми оплатимо самі пересилку і дамо Вам ще як особний дарунок золоченої перстень. Даром дамо одну годівку і всі ті презенти, если купите шість за \$2.98. Цивіть чи мужеську або жіночу. CARROLL CUTLER & CO., 711 Manhattan Bldg., CHICAGO, ILL.

ДАРОМ!
 Дано Вам сю прекрасну срібно-звучну \$10-доларову Нобілет-а-імпортвану армонію зовсім ДАРОМ, если поручите нам тютюн Вашим приятелям. Се є правдивий першорядний інструмент, за котрий Ви мусілиб заплатити в силі \$10.00. — Не числю Вам за него ані цента. — Ми пішлемо Вам деякі в наших тютюнів як Російський, Австрійський, Турецкий і Боснійський на папіроси і до факки, всего вартости \$6.00. Ви можете їх легко продати Вашим приятелям, позаяк ці тютюни мають світову славу; їх же Европейці дуже люблять. В сей спосіб можете нам розвразити наші тютюни.
 В тім самім пакунку в тютюном пішлемо Вам сю милозвучну гармонію. За тютюн числю Вам всего \$6.00. Пішліть нам лиш 50 центів: почтовими марками враз в Вашим замовлені, а рещту \$5.50 виплатити на офісі експресові, де можете також оглянути тютюн і гармонію. Если ж приплатите цілу вартість \$6.00 враз в замовлені, то ми пішлемо Вам ще як особний дарунок гарне фонтанове перо. Дано Вам все, що обіцяємо, або авернемо гроші. Ми есью вірогідні, тому не відкладайте в замовлені, а віднаєте сю срібнозвучну гармонію даром.
 European Tobacco Co., 33 Leonard Str., Dep. 52, New York.

Сей великий графофон можете купити за готівку або на сплату.
 Сей графофон є найдіднійшим а у всіх попередно проданих, є уміщений в гарній мажоней скрипачі величчии 12 квадратів в повороті а 6 квадратів високости, має оздобну трубу 16 квадратів в пересіку і сильний мотор. Підойма підшипники є дискусий і пішлювана як також апарат до передавання голосу. 10-центовий рухомий кружок на рекорди має пісильні береги. Грає все.
 За готівку \$20.00 з 5-ма 10-центовими подвійними рекордами, до вибору.
 На сплату \$22.00 з 3-ма 10-центовими подвійними рекордами, до вибору.
 При купні надаєсь 12 доларів, а рещта по 2 дол. місячно. 5 міс. на сплату.
 З показаного списку можете собі вибрати числа рекордів.
 Сі русько-українські рекорди суть спроваджені в Галичину, грають в обох бім і коштують всего 65 центів.
 3244 "У гаю, гай", співав М. Люб.
 3245 "Зелена рута", співав М. Люб.
 3246 "Рак, рак, рак", співав М. Люб.
 3247 "Хусточко-ж моя", співав М. Люб.
 3248 "Лейка", співав М. Люб.
 3249 "Велетів орли", співав М. Люб.
 3250 "Красовик", співав М. Люб.
 433 "Гей на горі, там ішеці жуть", співав М. Люб.
 434 "Дівча в снігах стоїло", співав М. Люб.
 435 "Стоїть явір", співав М. Люб.
 436 "Ой місяцю", співав М. Люб.
 437 "Арменський вальс", співав М. Люб.
 3242 "Сигналовий марш", оркестра.
 3243 "Ой під гєм велепенням", оркестра.
 3244 "Козачок, руський танець", оркестра.
 3245 "Ой не забудь", співав М. Люб.
 3246 "Полька-мажорка", оркестра.
 3079 "Народна сі Христо", оркестра.
 434 "Світла піч, ніч світла", оркестра.
 435 "Козаченько кудя йде", оркестра.
 436 "Змаріла", оркестра.
 437 "Гей же до чарів", акад. хор.
 438 "Над Прутом", оркестра.
 762 "Домашня полька", гармонія.
 763 "Американський танець", оркестра.
 Пішіть до нас по каталогах гриючих машин, машин до шиття, бритов, гармоній і музичних інструментів.
GLOBE RECORD & SUPPLY CO., 129 7th St., New York.

"ДУШПАСТИРЬ" є се прекрасна, широко-руська церковно-народна газета.
 Вона виходить у Філадельфії кождого місяця і подає красні душовні науки, ріжні річі релігійно-морального змісту та відомості зі світа. В Душпа-тирі печатають ся важкі для всіх оголошення гр. кат. Епископської канцелярії. 6 там красні образки (ілюстрації) Святих і описи їх жити. Не брак там навіть веселих і здорових жартів.
 "ДУШПАСТИРЬ" коштує на цілий рік так в Америці як і в старім краю дуже мало, бо лиш 1 дол. 20 центів.
 Гроші на "Душпастир" треба посилати почтовим переказом (money-order-ом) на адресу:
 Rev. Zachary Orun 82 N. Franklin St. Philade. Pa.

Одинона вірцево урядишена ДРУКАРНЯ "СВОБОДИ"
 zatrudniaє добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, аи томе ріжнородні гарні черенки і прикраси.
 Виходує **всякі друкарські роботи** точно, гарно і по низьких цінах.
 Вив. Родичів, як тоже Відділ і член Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні "Свободи". — Адрес:
 184 Hudson Street, New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА "РИЗНИЦЯ"
 під покровом сьв. Арх. Михаїла.
"RYZNYCIA", 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.
 Має склад і виріб річей церковних як:
 Фелони чорні від \$30—65.00
 Ризи сьвітлі від \$35, 40, 55, 60, 80 і вище
 Стихари від \$6.00
 Ручники, илитони, хоругви з образами від \$30.00 і в.
 Чаші від \$20, 35, 40, 50 і вище
 Ліхтари, Службеники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.
 Цивіть на престол і до сьвічок по ріжній ціні.
 Приймає ся замовлення на нові річі і до направи старі ризи
 ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСЬКІ, ПАСИ і проче.
Сьвітло церковне:
СЬВІЧКИ ВОСНОВІ (декоровані) з образами по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
 Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт. 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
 Тройці ручно декоров. 5, 6, 7, 9, 50 д. Углі до кадилки 23 цнт. Пачка (120) запалічів 24 цнт. Оліва гальон 1.10 дол.
 Сьвічки воскові до наставлявання 3 на фунт 22 цнт. 4 на ф. і 6 на фунт 22 ..
 Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 ..
 Сьвічки стеаринові 16 .. 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
 Сьвічки на престол (extra) 37 цнт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.
 Надило 50 і 55 цнт. за фунт.

TURKEY RED CIGARETTES
 виробляють ся з найчистішого турецького тютюну і визначають ся знаменитим запахом, який находить ся лиш в цигаретах найліпшого рода.
Купіть пачку ще нині!
 Спробуйте лиш одну пачку, а певно ніколи несподієте курити випити. Превидит Злучених Держав не може курити ліпших від TURKEY RED CIGARETTES.
 Продаєсь по всіх снєпах. S. Anagutos, корпор., власність The American Tobacco Co.
10 For 10¢

Оден з найбільших броварів в Америці.
E. ROBINSON'S SONS, Lager Beer Brewery,
 435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.
 Telephone calls: General Office 2333, Night Call 4854.
 Кто лит раз покоштує сего пива, то иншого не буде пити.
 Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове поживне.
 Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.
 F156

